

B.Ed. Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April - 2026 (New Course)
Knowledge and Curriculum (Core)

Time: 2:30 Hours

Marks:70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

-
- પ્રશ્ન-૧ નીચેના પ્રશ્નોના અતિ ટુકમાં ઉત્તર આપો. (૧૦)
- (1.1) લોકશાહી એટલે શું ?
 - (1.2) ઔદ્યોગિકીકરણનો અર્થ જણાવો.
 - (1.3) સંવાદકેન્દ્રી શિક્ષણની વ્યાખ્યા આપો.
 - (1.4) ગાંધીજીએ આપેલ શિસ્ત વિશે લખો.
 - (1.5) શોધકેન્દ્રીની સંકલ્પના લખો.
 - (1.6) પ્રવૃત્તિકેન્દ્રી શિક્ષણને કેટલા વિભાગમાં વિભાજીત કરવામાં આવે છે ? કયા-કયા?
 - (1.7) સંવાદના કેટલા પ્રકારો છે? કયા – કયા?
 - (1.8) તર્ક એટલે શું?
 - (1.9) ક્ષેત્રિય મૂલાકાત એટલે શું?
 - (1.10) જે. કૃષ્ણમૂર્તિ અનુસાર જ્ઞાનનું સ્વરૂપ લખો.
- પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (કોઇપણ ૧૦) (૨૦)
- (2.1) સંસ્કૃતિનું સ્વરૂપ સમજાવો.
 - (2.2) શોધકેન્દ્રિત શિક્ષણ અંગે જ્હોન ડ્યુઈના વિચારો જણાવો.
 - (2.3) આધુનિકતાની શિક્ષણ પર અસર લખો.
 - (2.4) બાળકેન્દ્રીનો અર્થ જણાવો.
 - (2.5) જ્ઞાન અને માહિતી વિશે ટૂંકમાં લખો.
 - (2.6) લોકશાહી શાસનના પાયાનાં મુલ્યો જણાવો.
 - (2.7) જે. કૃષ્ણમૂર્તિ અનુસાર શિક્ષક કેવો હોવો જોઈએ ?
 - (2.8) સંવાદકેન્દ્રિત શિક્ષણ માટે પ્લેટોના વિચારો જણાવો.
 - (2.9) પ્રવૃત્તિકેન્દ્રી શિક્ષણની ઉપયોગિતા સમજાવો.
 - (2.10) જ્ઞાનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
 - (2.11) ઔદ્યોગિકીકરણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
 - (2.12) માનવભ્રમ દ્વારા માન્યતાની ઉત્પત્તિ – સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૩ નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તરો આપો. (કોઇપણ ૬) (૨૪)
- (3.1) ટૂંક નોંધ લખો: સમાજ અને શિક્ષણ
 - (3.2) સંસ્કૃતિ અને શિક્ષણની પરસ્પરની અસર લખો.
 - (3.3) સંવાદકેન્દ્રી શિક્ષણની ઉપયોગિતા જણાવો.
 - (3.4) વ્યક્તિ સ્વાતંત્ર્ય અને શિક્ષણના હેતુઓ મુદ્દાસર સમજાવો.
 - (3.5) શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણનો તફાવત લખો.
 - (3.6) સામાજિક આધારમાં ડૉ. બાબા સાહેબ આંબેડકરે કરેલા પ્રદાન વિશે લખો.
 - (3.7) ઔદ્યોગિકીકરણ વિકાસ માટેની પૂર્વ શરતો આપો.

પ્રશ્ન-૪ નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તરો આપો. (કોઈપણ ૨)

(૧૬)

- (4.1) ટાગોરના મતે શિક્ષણના જ્ઞાનાત્મક આધાર સવિસ્તાર સમજાવો.
- (4.2) જ્ઞાન અને કૌશલ્યની સંકલ્પના સમજાવી, સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
- (4.3) સંવાદકેન્દ્રિત શિક્ષણની સંકલ્પના, ઉપયોગિતા અને ગાંધીજીના વિચારો વર્ણવો.

ENGLISH VERSION

Que.1 Answer the following questions in short.

(10)

- (1.1) What is mean by democracy?
- (1.2) Explain the meaning of industrialization.
- (1.3) Define dialogue-centered education.
- (1.4) Write the discipline given by Gandhiji.
- (1.5) Write the concept of discovery-centered education.
- (1.6) Into how many sections is activity-centered education divided? Which?
- (1.7) How many types of dialogue are there? Which?
- (1.8) What is logic?
- (1.9) What is field visit?
- (1.10) Write the form of knowledge according to J. Krishnamurti.

Que.2 Answer any 10 of the following questions.

(20)

- (2.1) Explain the nature of culture.
- (2.2) State John Dewey's ideas on discovery-centered education.
- (2.3) Write the impact of modernity on education.
- (2.4) State the meaning of child-centeredness.
- (2.5) Write briefly about knowledge and information.
- (2.6) State the basic values of democratic governance.
- (2.7) According to J. Krishnamurti, what should a teacher be like?
- (2.8) State Plato's ideas on dialogue-centered education.
- (2.9) Explain the usefulness of activity-based learning.
- (2.10) Explain the concept of knowledge.
- (2.11) Explain the concept of industrialization.
- (2.12) Explain the origin of belief through human illusion.

Que.3 Answer any 6 of the following questions.

(24)

- (3.1) Write a short note: Society and Education
- (3.2) Write the mutual impact of culture and education.
- (3.3) State the usefulness of dialogue-centered education.
- (3.4) Explain individual freedom and the purposes of education point by point.
- (3.5) Write the difference between education and training.
- (3.6) Write the contribution made by Dr. Babasaheb Ambedkar in social development.
- (3.7) Give the preconditions for industrialization development.

Que.4 Detailed answer to the following questions. (any 2)

(16)

- (4.1) Explain in detail the cognitive basis of education according to Tagore.
- (4.2) Explain the concept of knowledge and skill and clarify its form.
- (4.3) Describe the concept, utility and thoughts of Gandhiji of dialogue-centered education.
